

**UCHWAŁA NR XXIII/334/2020
RADY MIASTA USTROŃ**

z dnia 17 grudnia 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Ustroń na lata 2021- 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2020r.,poz.713 z późn. zm.) z związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2020r., poz. 218 z późn. zm.)

**Rada Miasta Ustroń
uchwala:**

§ 1.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Ustroń na lata 2021- 2025, zgodnie z brzmieniem załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Ustroń.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem od 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Miasta

Marcin Janik

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA
MIASTA USTRÓŃ NA LATA 2021-2025**

1. WPROWADZENIE

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (tj. Dz. U. 2020. 218) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną. Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

2. Diagnoza przemocy w oparciu o dane z Komisariatu Policji w Ustroniu

Ze statystyk Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na terenie Ustronia w latach 2015- 2019 założono 69 „Niebieskich Kart”,

Rok	Liczba założonych niebieskich kart
2015	15
2016	21
2017	11
2018	15
2019	7

3. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Ustroń,
- 2) zwiększenie skuteczności działań wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) systematyczne diagnozowanie przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Ustroń,
- 2) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 6) oddziaływanie edukacyjno-korekcyjne na sprawców przemocy w rodzinie.

4. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

5. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. 2020. 218)
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2019.1507)
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2019. 2277)

6. Zasoby Gminy Ustroń w zakresie realizacji Programu

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Komisariat Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Miejski Zespół Interdyscyplinarny
 - Placówki Oświatowo-Wychowawcze,
 - Placówki Ochrony Zdrowia,
 - Organizacje Pozarządowe,
 - Straż Miejska,
 - Kościoły i związki wyznaniowe.

7. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- dobra znajomość środowiska,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- właściwe relacje w rodzinach,
- chęć współpracy rodziny w rozwiązaniu problemu przemocy.

8. Zagrożenia w realizacji zadań

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- stosowanie niewłaściwych form oddziaływania w rodzinie,
- niechęć rodzin do współpracy w zakresie poprawy relacji rodzinnych,
- brak współpracy rodziny w rozwiązaniu problemu przemocy,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- niski status materialny rodzin,
- problemy mieszkaniowe,
- brak Ośrodka Wsparcia,
- ograniczony dostęp do wsparcia psychologicznego,
- niewłaściwa współpraca interdyscyplinarna.

9. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Ustroń

Działania:

1. Współpraca członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w szczególności w zakresie:
 - diagnozowanie przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego problemu przemocy w rodzinie,
 - opracowywanie przez zespół adekwatnych strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej,
 - inicjowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchomienia procedur mających na celu jej powstrzymanie,
 - tworzenie grup roboczych,
 - gromadzenie oraz rozpowszechnianie informacji na temat możliwości udzielania pomocy rodzinom, w których występuje przemoc domowa,
 - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
 - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
 - uruchamianie i zacieśnianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
 - podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą.

Podmiot realizujący działania:

Miejski Zespół Interdyscyplinarny

2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:
 - propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy,

- obalanie mitów na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy,
- umieszczanie na tablicach ogłoszeń w Instytucjach zaangażowanych w realizację programu informacji na temat przemocy,
- publikowanie w Gazecie Ustrońskiej, stronie internetowej MOPS i stronie internetowej Ustronia informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,

Podmioty realizujące działanie w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Komisariat Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Straż Miejska,
- Placówki Oświatowo-Wychowawcze,
- Organizacje Pozarządowe,
- Kościóły i związki wyznaniowe,
- Sąd,
- Kuratorzy.

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Działania:

- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej przez osoby realizujące program i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy:
 - wypełnienie formularza „Niebieska Karta”,
 - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”,
 - przekazanie informacji o podjętych działaniach Przewodniczącemu Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - zwołanie posiedzenia Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji,
- Placówki Oświatowo-Wychowawcze,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Organizacje Pozarządowe,
- Kuratorzy Sądowi.

2. Kierowanie ofiar przemocy do odpowiednich specjalistów w celu uzyskania informacji:

- na temat praw osób będących ofiarami przemocy w rodzinie,
- na temat poradnictwa medycznego,

- na temat poradnictwa psychologicznego,
- na temat poradnictwa socjalnego i zawodowego,
- na temat poradnictwa prawnego i rodzinnego,
- dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,

Podmioty realizujące działanie w szczególności:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji,
- Placówki Oświatowo-Wychowawcze,
- Placówki Ochrony Zdrowia,
- Organizacje Pozarządowe,
- Straż Miejska,
- Kościóły i związki wyznaniowe.

3. Zapewnienie schronienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie

Podmiot realizujący działanie:

Burmistrz Miasta

CEL 3

Podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Przeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc oraz poinformowanie sprawcy przemocy w rodzinie, o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Izolowanie sprawców od ofiar przemocy domowej.
4. Zgłoszenie osoby uzależnionej stosującej przemoc w rodzinie do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
5. Kierowanie wniosków do Sądu o podjęcie leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu przez osoby stosujące przemoc.
6. Powiadomienie organów ścigania o wystąpieniu przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące działanie w szczególności:

- Komisariat Policji,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej lub Ośrodek Wsparcia,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Straż Miejska,
- Kuratorzy,
- Sąd.

10. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Ustroń.